

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 18.12.2006
COM(2006) 828 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PAR EK REŽĪMA DIVĒJĀDA LIETOJUMA PREČU UN TEHNOLOĢIJAS EKSPORTA KONTROLEI PĀRSKATĪŠANU

[KOM(2006) 829 galīgā redakcija]
[SEK(2006) 1696]

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PAR EK REŽĪMA DIVĒJĀDA LIETOJUMA PREČU UN TEHNOLOĢIJAS EKSPORTA KONTROLEI PĀRSKATĪŠANU

KOPSAVILKUMS

Priekšlikumu konteksts un mērķis

Divējāda lietojuma preču un tehnoloģijas eksporta kontrolei ir milzīga nozīme cīņā pret masu iznīcināšanas ieroču (*WMD*) izplatību. Tās mērķis ir novērst preču vai tehnoloģiju, kuras parasti izmanto mierīgiem nolūkiem (tā sauktās divējāda lietojuma preces), iespējamu nonākšanu valstīs, kas tās var izmantot ieroču izplatīšanas programmām, vai organizācijās, kas tās varētu izmantot terorisma vai militāriem nolūkiem.

Pēc 2001. gada 11. septembra uzbrukumiem starptautiskā sabiedrība uzskata divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju kontroli par vienu no galvenajiem aspektiem cīņā pret ieroču izplatību un ir palielinājusi centienus šo kontroli stiprināt. Tādējādi ANO Drošības padome 2004. gadā pieņēma rezolūciju nr. 1540, kurā tika aicināts vispārināt eksporta kontroli un ieviest divējāda lietojuma preču tranzīta un starpniecības darījumu kontroli. ES rīcības plānā un stratēģijā pret *WMD* izplatību, ko Eiropadome pieņēma attiecīgi 2003. gada jūnijā un decembrī, aicināts veikt virkni konkrētu pasākumu, lai stiprinātu kontroli, tostarp noteikt kriminālsodus par eksporta kontroles noteikumu pārkāpumiem. Šajos dokumentos tika arī aicināts pārskatīt dalībvalstu piemērotās kontroles darbību, un šis pārskats tika veikts 2004. un 2005. gadā, atklājot virkni jomu, kurās varētu veikt uzlabojumus; tam sekoja intensīvas sarunas ar dalībvalstīm un apspriešanās ar ES nozares pārstāvjiem par iespējamajiem pasākumiem ES eksporta kontroles režīma uzlabošanai.

Divējāda lietojuma preces aptver ļoti plašu preču un tehnoloģiju loku, piemēram, ķīmiskie un bioloģiskie izstrādājumi, kodoltehnoloģijas, optiskie un lāzeru izstrādājumi un citi aviācijas elektronikā izmantoti materiāli, kā arī konkrētas lietojumprogrammas. Tās ir preces un tehnoloģijas ar augstu pievienoto vērtību, kuros ES nozare ir konkurētspējīga. ES politikai šajā jomā jārod līdzsvars starp drošības nodrošināšanu un izvairīšanos no *WMD* izplatības, no vienas puses, un ES nozares konkurētspējas veicināšanu un darbavietu saglabāšanu un radīšanu Eiropas Savienībā augsto tehnoloģiju jomā, no otras puses.

Pēc pēdējos divus gadus ilguša sagatavošanās darba Komisija iesniedz priekšlikumu pārstrādātai Padomes regulai par divējāda lietojuma preču un tehnoloģijas eksporta kontroli (Padomes Regula (EK) Nr. 1334/2000), kā arī virkni priekšlikumu darbībām ārpus likumdošanas jomas. Šiem priekšlikumiem ir trīs mērķi:

- uzlabot drošību, padarot efektīvāku eksporta kontroli paplašinātajā Eiropas Savienībā, kurā šobrīd ir 25, bet drīz būs 27 dalībvalstis;
- nodrošināt draudzīgāku normatīvo vidi uzņēmējiem, lai veicinātu viņu starptautisko konkurētspēju, padarot skaidrāku ES eksporta kontroles režīmu, samazinot normatīvo slogu ES eksportētāju veiktās kontroles īstenošanā, nodrošinot konsekventāku un viendabīgāku ES eksporta kontroles regulas piemērošanu visā ES un sekmējot tirdzniecību iekšējā tirgū;

- veicināt lielāku eksporta kontroles koordināciju starptautiskā līmenī.

Priekšlikumu kopsavilkums

Virkne divējāda lietojuma regulas grozījumu priekšlikumu palielinās kontroles efektivitāti, lai sniegtu **lielāku drošību**, piemēram:

- saskaņā ar ANO Drošības padomes rezolūciju nr. 1540 noteiktu kontroli piemēros precēm, kas ES atrodas tranzītā, un ieviesīs kontroli pār starpniecības darījumiem, ja tie ir saistīti ar precēm vai tehnoloģijām, kuras var izmantot kādā *WMD* programmā;
- dalībvalstis noteiks, ka par nopietniem eksporta kontroles noteikumu pārkāpumiem piemēro kriminālsodu;
- tiks uzlabota informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm un ar dažādajām to pārvaldes struktūrām;
- tiks nodrošinātas piemērotas pārskatīšanas iespējas, ja kāda dalībvalsts gatavojas atļaut eksportu, ko kāda cita dalībvalsts uzskata par esošu pretrunā ar tās būtiskām drošības interesēm vai ko iepriekš noraidījušas citas dalībvalstis;
- tiks uzlabota dalībvalstu sadarbība saistībā ar sarakstos neuzskaitītu preču valsts līmeņa kontroles piemērošanu.

Citi divējāda lietojuma regulas grozījumu priekšlikumi nodrošinās **labāku normatīvo vidi ES nozarē** un gan veicinās to darbību ES, gan sekmēs to starptautisko konkurētspēju, piemēram:

- pašreizējās prasības pēc iepriekšējas atļaujas, ko piemēro dažu preču nodošanai ES iekšienē, tiks aizstātas ar iepriekšējas paziņošanas prasību, joprojām ļaujot dalībvalstīm nepieļaut nevēlamu nodošanu;
- tiks padarīti skaidrāki daži regulas noteikumi, piemēram, attiecībā uz tehnoloģijas nemateriālu nodošanu, kurus šobrīd dalībvalstis piemēro dažādi;
- tiks noteikts princips, ka jāsniiedz tiesiskā drošība labticīgiem ES eksportētājiem, kas veikuši eksportu no ES saskaņā ar ES eksporta kontroles noteikumiem, ja šādu eksportu kāda trešā valsts uzskata par nelegālu, un aicinās šādas situācijas risināt ciešākā sadarbībā ar trešām valstīm;
- tiks veicināta visaptverošu atļauju izmantošana, vairāk paļaujoties uz uzņēmumu veikto iekšējo kontroli un plašāk izmantojot Kopienas un valstu vispārējās eksporta atļaujas;
- tiks noteikts, ka dalībvalstīm jāpieņem provizoriski termiņi eksporta atļauju saņemšanas pieteikumu izskatīšanai.

Ierosināts arī panākt lielāku konsekvenci regulas piemērošanā dalībvalstīs, pieņemot pamatnostādnes vai paraugpraksi tās īstenošanai.

Visbeidzot, virkne ierosinājumu ir paredzēta, lai **veicinātu lielāku eksporta kontroles koordināciju starptautiskā līmenī**, piemēram, ciešāka ES nostāju koordinācija starptautiskajos eksporta kontroles režīmos, labāka ES nozares iesaiste kontrolei pakļaujamo

preču noteikšanā un visu ES dalībvalstu līdzdalības nodrošināšana minētajos režīmos. Komisija arī ir izveidojusi tehniskās palīdzības programmu, lai palīdzētu trešām valstīm izveidot piemērotus eksporta kontroles režīmus. Regulas priekšlikumā ietverta klauzula, kas paredz sarunas par nolīgumiem ar trešām valstīm par eksporta kontroles savstarpēju atzīšanu, kā arī noteikums, ar kuru ieviesta iespēja pieņemt *ad hoc* eksporta kontroles procedūras ES pētniecības programmā un citiem projektiem ar trešu valstu iesaisti.

Visbeidzot, Komisija ierosina izveidot regulatīvo komiteju, jo īpaši, lai veiktu grozījumus regulas pielikumos, kuros ir kontrolēto preču saraksti un citi tehniski noteikumi. Šī procedūra, saskaņā ar kuru Komisija pieņemtu šos grozījumus pēc labvēlīga atzinuma saņemšanas no komitejas, kurā ietilpst dalībvalstu pārstāvji, ļautu ātrāk atjaunināt kontrolēto preču sarakstu, kam šobrīd nepieciešams Padomes lēmums pēc Komisijas priekšlikuma.

Nākamie soļi

Lai gan divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta kontrole ir daļa no Eiropas Kopienas kopējās tirdzniecības politikas, tai ir zināma nozīme ES drošības politikā un tā ir saistīta ar tādām sensitīvām politikām kā cīņa pret *WMD* izplatību. Šajā jomā Komisija gatavojas ļoti cieši sadarboties ar dalībvalstīm, lai ES eksporta kontroles sistēma dotu tādu ieguldījumu Eiropas un pasaules drošībā, kādu no tās sagaida Eiropas iedzīvotāji, un lai normatīvā vide būtu labvēlīga pētniecības un rūpniecības attīstībai un varētu plaukt Eiropas uzņēmējdarbība.

Komisija aicina ātri izskatīt priekšlikumus, lai Padome nekavējoties varētu pieņemt divējāda lietojuma regulas pārstrādāto priekšlikumu un pasākumu priekšlikumus citās jomās, kur nav iesniegti normatīvi priekšlikumi.

PROJEKTS KOMISIJAS PAZIŅOJUMAM PAR EK REŽĪMA DIVĒJĀDA LIETOJUMA PREČU UN TEHNOLOĢIJAS EKSPORTA KONTROLEI PĀRSKATĪŠANU

I. Ievads. Paziņojuma nolūks

Divējāda lietojuma preču un tehnoloģijas eksporta kontrolei ir milzīga nozīme cīņā pret masu iznīcināšanas ieroču (*WMD*) izplatību. To mērķis ir novērst, lai preces un tehnoloģijas varētu nonākt valstīs, kas tās var izmantot ieroču izplatīšanas programmām, vai pie organizācijām, kas tās varētu izmantot terorisma vai militāriem nolūkiem. Lai gan mērķis ir drošība, kontroli veic ar tirdzniecības politikas pasākumiem, kuri uzliek ierobežojumus ES ražotāju un eksportētāju darbībai, un, lai sekmētu to starptautisko konkurētspēju, šie ierobežojumi nedrīkstētu pārsniegt nepieciešamo minimumu.

Šā paziņojuma galvenais mērķis ir ierosināt pasākumus, lai stiprinātu divējāda lietojuma preču eksporta kontroli paplašinātajā Eiropas Savienībā atbilstīgi rīcības plānam pret *WMD*, kuru Eiropadome pieņēma 2003. gada jūnijā, un ES stratēģijai pret masu iznīcināšanas ieroču izplatību, kuru Eiropadome pieņēma 2003. gada decembrī. Tāpat ar to tiek padarīta skaidrāka ES eksportētājiem veicamās kontroles īstenošana un samazināts ar to saistītais normatīvais slogs, kā arī ņemta vērā nepieciešamība pielāgot tiesisko regulējumu, lai tas būtu saskaņā ar ANO Drošības padomes rezolūciju nr. 1540.

II. Priekšvēsture un konteksts

Masu iznīcināšanas ieroču izplatība un tas, ka tos varētu izmantot negodīgas valstis vai teroristu grupas, ir liela starptautiskas nozīmes drošības problēma. Eiropas drošības stratēģijā šo ieroču un to nogādes līdzekļu izplatība ir minēta kā iespējams lielākais drauds Eiropas drošībai. Tajā skaidri atzīmēts, ka eksporta kontrole ir devusi pozitīvu rezultātu, palēninot *WMD* izplatību. Viens no veidiem, kā Eiropas Kopienas dod ieguldījumu cīņā pret šo ieroču izplatību, ir ar kopējās tirdzniecības politikas starpniecību. Pēc diviem Eiropas Kopienas Tiesas spriedumiem 1995. gadā, kuros tika paziņots, ka divējāda lietojuma preču eksporta kontrole ietilpst kopējā tirdzniecības politikā (sīkāka informācija šā dokumenta II pielikumā), Padome pieņēma Regulu (EK) Nr. 1334/2000, ar ko nosaka Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta kontrolei.

Ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1334/2000 tiek izveidots Kopienas režīms divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta kontrolei, nosakot, ka to eksportam jāsaņem atļauja. Kontrolēto preču saraksts ir regulas I pielikumā, un tas balstīts uz sarakstiem, kas sagatavoti starptautiskajos eksporta kontroles režīmos, kuri attiecas uz bioloģiskajām un ķīmiskajām precēm (Austrālijas grupa), kodolmateriāliem (Kodolmateriālu piegādātāju grupa), raķešu (Raķešu tehnoloģijas kontroles režīms (*MTCR*)) un konvencionālo ieroču (Vasenāras vienošanās) sastāvdaļām. Sīkāka informācija par eksporta kontroles režīmiem atrodama III pielikumā.

Lai gan Regula (EK) Nr. 1334/2000 ir tieši piemērojama visā ES, tās īstenošana ir atkarīga no dalībvalstu pārvaldes iestādēm, kam ir salīdzinoši lielas manevra iespējas, sevišķi attiecībā uz iespēju ieviest valsts līmeņa papildu kontroli.

Visas 25 ES dalībvalstis ir Austrālijas grupas (AG) un Kodolmateriālu piegādātāju grupas (*NSG*) dalībvalstis, tomēr Kipra vēl nav Vasenāras vienošanās dalībvalsts un septiņas dalībvalstis (Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Slovākija un Slovēnija) vēl nav *MTCR*

dalībvalstis, un tāpat arī Rumānija (ES pievienošanās procesā) vēl nav *MTCR* dalībvalsts. Eiropas Komisijai ir dalībnieka statuss Austrālijas grupā un novērotāja statuss *NSG*, bet tai nav nekāda statusa *MTCR* un Vaseņāras vienošanās, lai gan kopš Saloniku rīcības plāna pieņemšanas tā var piedalīties sanāksmēs kopā ar Padomes Sekretariātu kā daļa no ES prezidentūras delegācijas.

Kopš 2001. gada 11. septembra teroristu uzbrukumiem šo režīmu sākotnējie mandāti, kuru mērķis bija novērst iespēju valstīm iegūt šīs divējāda lietojuma preces *WMD* un konvencionālo ieroču ražošanai, ir pielāgoti, lai novērstu arī to, ka (masveida vai konvencionāliem) teroristu uzbrukumiem izmantojamas divējāda lietojuma preces var iegūt arī grupējumi, kuri nav valstis.

Vēl kāda izmaiņa starptautiskajā situācijā – sakarā ar intensīvāku starptautisko tirdzniecību un jaunu uzņēmēju rašanos šie starptautiskie eksporta kontroles režīmi vairs neaptver attiecīgo divējāda lietojuma tehnoloģiju, ko var izmantot ieroču vai *WMD* ražošanai, visus galvenos piegādātājus.

Šo trūkumu vidējā termiņā daļēji vajadzētu novērst, īstenojot ANO Drošības padomes rezolūciju nr. 1540, ar ko šī kontrole tiek padarīta daudzpusēja. Citi problemātiski jautājumi ir nodrošināt to, lai starptautisko eksporta kontroles režīmu lēmumi atbilstu novatorisma tendencēm, lai kontrole neskartu preces, kuras ir plaši pieejamas ārpus dalības starptautiskajos režīmos, un lai būtu maksimāli saskaņoti pašu starptautisko režīmu dalībnieku noteikumi.

Draudi, ka *WMD* varētu izmantot teroristi, lika izstrādāt Saloniku rīcības plānu, kurā jo īpaši aicināts stiprināt ES eksporta kontroli, sekmēt sensitīvas informācijas apmaiņu, uzlabot sadarbību ar eksportētājiem, palielināt ES lomu starptautiskajos eksporta kontroles režīmos un aizsākt salīdzinošo pārskatīšanu par to, kā dalībvalstis īsteno regulu. Salīdzinošo pārskatīšanu koordinēja Komisijas vadīta īpašo uzdevumu grupa, kas par saviem secinājumiem ziņoja Padomei 2004. gada novembrī. Kopš tā laika Vispārējo lietu padome regulāri pārskata salīdzinošajā pārskatīšanā sasniegto (pēdējais paziņojums 2005. gada decembrī). Turklāt Eiropadome 2004. gada 17.–18. jūnijā pieņēma deklarāciju par kriminālsodiem, atgādinot par Eiropas stratēģijā pret *WMD* izplatību dalībvalstu izteikto apņemšanos pieņemt kopīgas stratēģijas saistībā ar kriminālsodiem par materiālu, kas saistīti ar *WMD*, nelegālu eksportu, starpniecības darījumiem un kontrabandu.

Papildus drošības aspektam divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju ražošanai un eksportam ir ekonomiska nozīme, jo attiecīgās preces un tehnoloģijas ir plaši piemērojamas un ir ar augstu pievienoto vērtību un tehnoloģisko saturu, un ES ir konkurences priekšrocības kā šo preču lielam eksportētājam. Pat ja dēļ tā, ka tās ir divējāda lietojuma preces, precīza statistika nav pieejama, preču eksports tajās tarifa pozīcijās, kur ietilpst divējāda lietojuma preces, bija apmēram 128 miljardi euro ES eksporta 2004. gadā un 142 miljardi euro ES eksporta 2005. gadā, kas ir 13 % no kopējā ES preču eksporta¹. Tāpat tiek lēsts, ka ES ir vairāk nekā 5000 uzņēmumu, kas eksportē kontrolētas preces.

III. Galvenās problēmas saistībā ar eksporta kontroli

Galvenās jomas, kur nepieciešami uzlabojumi ES un dalībvalstu līmenī, kā to noteikusi salīdzinošās pārskatīšanas īpašu uzdevumu grupa un atzīmējusi Padome 2004. gada

¹ Šis eksports ir no visām tarifa pozīcijām, kur ietilpst divējāda lietojuma preces, un tādējādi ietver arī preces, kas, stingri ņemot, nav divējāda lietojuma.

13. decembra paziņojumā, ir šādas:

- īstenojot ES sistēmu, nodrošināt pārskatāmību un apzināties esošos tiesību aktus;
- samazināt ievērojamas prakses atšķirības starp dažādām dalībvalstīm;
- izskatīt iespējas pievienot divējāda lietojuma preču tranzīta un pārkraušanas kontroli;
- sniegt atbalstu, nosakot, kuras preces ir divējāda lietojuma un tādēļ ir jākontrolē;
- uzlabot informācijas apmaiņu par noraidītiem eksporta atļauju pieprasījumiem un izskatīt iespēju izveidot datubāzi, kurā apmainīties ar sensitīvu klasificētu informāciju;
- vienoties par kontroles ieviešanas paraugpraksi;
- uzlabot pārskatāmību, lai atvieglotu koordinētu sarakstos neiekļautu preču kontroli (sarakstos neminēto preču (*catch-all*)/galīgā izlietojuma kontroli) ES līmenī;
- sekmēt sadarbību ar eksportētājiem;
- vienoties par paraugpraksi, kontrolējot tehnoloģijas nemateriālu nodošanu.

Ar ANO Drošības padomes rezolūciju nr. 1540 tika ieviesti daži jauni pienākumi, tostarp pieņemti adekvāti noteikumi, lai novērstu divējāda lietojuma preču nelegālu kontrabandu, tranzītu, pārkraušanu, starpniecības darījumus ar tām un to reeksportu, kā arī izveidots krimināla vai administratīva soda piemērošanas princips par eksporta kontroles noteikumu pārkāpumiem. Starpniecības darījumus Komisija saprot kā starpniecības pakalpojumus, ja iesaistītā persona apzinās, ka preces galīgais izlietojums var būt *WMD*, bet tomēr veic darījumu.

Konkrēta pieredze liecina, ka trešu pušu veikta eksporta kontroles ekstrateritoriāla piemērošana rada grūtības ES importētājiem un eksportētājiem. Lai izvairītos no administratīviem sodiem vai pat kriminālsodiem par darbībām, kas notiek ES un ir saskaņā ar ES noteikumiem, tie dažkārt ir spiesti piemērot trešu pušu ierobežojumus attiecībā uz preču, kurām nav ES izcelsme, reeksportu ES vai attiecībā uz preču, kam nepiemēro ierobežojumus un kas ražotas ES, eksportu uz trešām valstīm, ja šajās precēs ir sastāvdaļas, kurām nav ES izcelsme. ES pilsoņi arī var saskarties ar pieprasījumiem pēc viņu izdošanas kādai trešai valstij, ja viņu eksports ir saskaņā ar ES noteikumiem, bet tiek uzskatīts par nelegālu kādā trešā valstī. Jāatzīmē, ka divējāda lietojuma preču, tehnoloģiju un saistītu pakalpojumu eksporta visaptverošu tiesisko pamatu nodrošina divējāda lietojuma regula un ka saistībā ar atšķirīgiem trešu valstu tiesību aktiem, atbilstīgi kuriem šādu eksportu varētu uzskatīt par krimināli sodāmu, ir svarīgi nodrošināt tiesisko drošību divējāda lietojuma preču, tehnoloģiju vai pakalpojumu, uz ko attiecas regula, eksportētājiem, kuri rīkojas saskaņā ar tās noteikumiem un ar noteikumiem, kas saskaņā ar regulu pieņemti tās īstenošanai. To vislabāk var izdarīt, veicinot sadarbību starp ES un attiecīgajām trešām valstīm, lai sekmētu kontroles konvergenci; šim nolūkam Komisija ir ierosinājusi eksporta kontroles regulā iekļaut noteikumu, lai veicinātu šādu sadarbību ar trešām valstīm.

Pieredze, kas gūta EK finansētos projektos, piemēram, *Galileo*, kuros iesaistītas trešas valstis, liecina, ka būtu lietderīgi ieviest *ad hoc* procedūras sīki izstrādātu ES noteikumu pieņemšanai attiecībā uz divējāda lietojuma ES tehnoloģiju nodošanu trešām pusēm saistībā ar šiem

projektiem.

Visbeidzot, regulāra saziņa ar nozares pārstāvjiem un eksportētāju apsvērumu apkopojums ietekmes novērtējuma pētījumā (sk. nākamo iedaļu) liecina, ka galvenās problēmas nozares pārstāvju skatījumā šajā jomā ir šādas:

- nepieciešamība pēc lielākas pārredzamības un noteikumu paredzamības;
- lēmumu pieņemšanas paātrināšana valstu iestādēs par pieteikumiem eksporta atļauju saņemšanai, sevišķi attiecībā uz sarakstos neiekļautām precēm;
- divējāda lietojuma regulas vienota piemērošana visā ES, lai izvairītos no konkurences kropļošanas, arī attiecībā uz kontrolējamo preču interpretāciju un valsts kontroles piemērošanu sarakstos neiekļautām precēm;
- režīma vienkāršošana, samazinot kontrolēto preču sarakstu sarežģītību, sevišķi, regulāri pārskatot sarakstu nozīmi, ievērojot preču pieejamību ārvalstīs un jauninājumus, pārliedzot uzsvāru no kontrolējamajām precēm uz pārkāpēju atrašanu un uzticamiem eksportētājiem radot instrumentus, kas atvieglo tirdzniecību;
- regulas daudzslāņainības samazināšana (režīmos, ES līmenī un valstu līmenī papildus nepieciešamībai ievērot reeksporta kontroli, ko piemēro trešās valstis);
- elektronisko atļauju ieviešana;
- problēmas, ko rada dažu trešu valstu veikta ekstrateritoriāla kontroles piemērošana;
- pašreizējās prasības pēc iepriekšējas atļaujas [preču] nodošanai ES iekšienē, ko pašlaik piemēro ražojumiem ar vislielāko risku, aizstāšana ar iepriekšējas paziņošanas sistēmu.

IV. Ieteikumi un ierosinājumi, pārskatot ES eksporta kontroles režīmu un tā devumu starptautiskajā cīņā pret masu iznīcināšanas ieroču izplatību

Pirms konkrētā Padomei paredzētā priekšlikuma izstrādes Komisija papildus dalībvalstu un nozares pārstāvju viedoklim ņēma vērā proporcionalitātes principu, lai nodrošinātu to, ka izmaiņas tiesību normās sniedz pievienoto vērtību drošības jomā, nevajadzīgi netraucējot ES uzņēmumiem veikt uzņēmējdarbību ārvalstīs.

Papildus tranzīta, pārkraušanas un starpniecības darījumu noteikumiem lielākā daļa veikto tiesību normu izmaiņu balstās uz to, ka ir savlaicīgi pamanītas atšķirības dažu regulas noteikumu īstenošanas praksē valstīs, ko apliecina salīdzinošās pārskatīšanas un ietekmes novērtējuma pētījums. Šie noteikumi jāstiprina, lai uzlabotu ES divējāda lietojuma eksporta kontroles sistēmas efektivitāti. Tāpat tika noteiktas jomas, kurās nav jāveic tiesību normu izmaiņas, bet gan administratīvi pasākumi, vai jāpieņem paraugprakse.

Komisijas ieteikumu galvenie mērķi ir šādi:

- panākt lielāku ES divējāda lietojuma eksporta kontroles sistēmas skaidrību, pārredzamību un, ja iespējams, vienkāršot to;

- nodrošināt konsekventu regulas piemērošanu ES ar lielāku kontroles lietderību un efektivitāti un novērst konkurences izkropļojumu starp dažādu dalībvalstu eksportētājiem;
- ierobežot ES eksportētāju normatīvo slogu, ņemot vērā, ka jāizvairās no tā, ka pasliktinās to konkurētspēja iepretim eksportētājiem no trešām valstīm;
- samazināt šķēršļus tirdzniecībai ES iekšējā tirgū.

Pēc apspriešanās ar dalībvalstīm Komisijas ieteikumi šajā paziņojumā iedalāmi piecās daļās.

- a) **Priekšlikumi Regulas (EK) Nr. 1334/2000 pārstrādāšanai.** Šie priekšlikumi ietverti atsevišķā Komisijas priekšlikumā, pievienojot pilnīgu informāciju par ietekmes novērtējuma pētījuma rezultātiem. Tajā aptvertas, piemēram, šādas jomas: kontroles piemērošana arī tranzītam, pārkraušanai², starpniecības darījumiem un reeksportam, tehnoloģijas nemateriālas nodošanas kontroles satura izskaidrošana, komitoloģijas procedūras izveide kontrolēto preču sarakstu pieņemšanai, informācijas apmaiņas uzlabošana par valstu kontroli pār sarakstos neietvertām precēm saskaņā ar attiecīgiem drošības standartiem, informācijas apmaiņas uzlabošana par atteikumiem, ietverot iespēju izveidot drošu elektronisku sistēmu starp Komisiju, dalībvalstīm un Padomi, starptautiskā sadarbība ar trešām valstīm, nodrošinot iespējas pieņemt *ad hoc* eksporta kontroles noteikumus konkrētos EK finansētos projektos, kur trešām valstīm ir iespējams piekļūt ES divējāda lietojuma tehnoloģijām, iekļauts pārstrādāts 21. pants par kriminālsodiem vismaz par nopietniem regulas noteikumu pārkāpumiem un par dalībvalstu pieņemtu šīs regulas īstenošanas noteikumu pārkāpumiem, atsaucoties uz aicinājumu Eiropadomes 2004. gada jūnija deklarācijā par kriminālsodiem un uz ANO Drošības padomes rezolūcijas nr. 1540 aicinājumu ieviest pienācīgus civilsodus vai kriminālsodus par šo eksporta kontroles noteikumu pārkāpšanu, atlikušās kontroles Kopienas iekšienē tiek aizstātas ar sistēmu, kur tiek pieprasīts iepriekš ziņot par sūtījumiem, un paredzēts, ka dalībvalstīm jāpieņem provizoriski termiņi eksporta atļauju izskatīšanai, kā arī termiņi, kuros jāapstrādā atļaujas izsniedzošo iestāžu iesniegti informācijas pieprasījumi par valsts kontroles piemērošanu sarakstos neiekļautām precēm un tehnoloģijām.
- b) Norāde uz jomām, kur varētu izstrādāt **vadlīnijas un paraugpraksi**. Vadlīnijas un paraugprakse ir kārtība, kā īstenot konkrētus regulas noteikumus, kuru varētu sagatavot ekspertu Koordinācijas grupā un par kuru varētu vienoties Padomes Divējāda lietojuma darba grupā. Tie nebūtu juridiski saistoši noteikumi, bet gan eksporta kontroles piemērošanas standarti, kurus, ja vajadzīgs, varētu darīt pieejamus sabiedrībai, kā tas bija ar 2005. gada decembrī pieņemto paraugpraksi saziņai ar nozari. Atsevišķos gadījumos šīs vadlīnijas būtu starptautisko režīmu vadlīniju pielāgošana, ņemot vērā ES īpatnības, sevišķi vienoto tirgu un ES kopējās robežas. Paraugprakses un vadlīniju izstrāde tiek ierosināta šādās jomās: kontrole pār tehnoloģiju nemateriālu nodošanu, tostarp tehnisko palīdzību, kā arī izņēmumu noteikšana saistībā ar publisko jomu un pamata zinātniskiem pētījumiem, visaptverošās eksporta atļaujas, ieviešanas prakse, piemēram, kopējā riska analīze, iekšējās atbilstības programmas, iesniedzamie dokumenti, lai novērtētu eksporta atļauju saņemšanas pieteikumus un koordinācija valsts kontrolei pār sarakstos neiekļautām precēm.
- c) Norāde uz jomām, kur pietiktu ar **administratīviem pasākumiem**, piemēram, pārredzamība, valsts un EK tīmekļa vietnes uzlabošana, norādot vienotu ieviešanas vietu, plašāka ekspertu bāzes izmantošana, lai nodrošinātu I pielikuma konsekvētu un vienotu interpretāciju ES, instrumentu izstrāde divējāda lietojuma preču noteikšanai un atļauju izsniedzošo ierēdņu un muitas ierēdņu apmācība.
- d) Jomas, par kurām tiks izstrādāti **Komisijas priekšlikumi nākotnē**, sevišķi papildu un jaunu Kopienas vispārējo eksporta atļauju izveide, lai atvieglinātu tirdzniecību ar precēm bez riska pakāpes uz galamērķiem bez riska pakāpes, uz ko šobrīd

²

Pārkraušanu daļēji aptver tranzīta definīcija.

galvenokārt attiecas valstu vispārējās eksporta atļaujas (sīkākai informācijai sk. V pielikumu).

- e) Visbeidzot, ir vairāki risināmi jautājumi, kas pārsniedz ES eksporta kontroles režīma robežas un uz ko norādījusi Padome (sevišķi Saloniku rīcības plānā), to apstiprinot ar salīdzinošajām pārskatīšanām; tie uzskaitīti turpmāk.

i) Starptautisko eksporta kontroles režīmu robežas

Eksporta kontroles režīmi nevar nodrošināt pilnīgi drošu kontroles sistēmu, jo, piemēram, dalība tajos ir ierobežota un to noteikumi nav juridiski saistoši, atstājot lielas manevra iespējas īstenošanā valstīs. Kopumā režīmi neuzliek eksporta ierobežojumus tām valstīm, kuras nav ratificējušas attiecīgos neizplatīšanas līgumus. Tas ir režīmu trūkums, kuru vajadzētu novērst, lai nodrošinātu to, ka paaugstināta riska preču eksports notiek tikai uz valstīm, kas ir drošas un kas neizmanto preces vai tehnoloģiju ieroču izplatīšanai.

Turklāt, ņemot vērā jauninājumu ātrumu un divējāda lietojuma nozares paplašināšanos, pateicoties arī pārmaiņām aizsardzības stratēģijās un lielākai jauno tehnoloģiju izmantošanai, režīmi saskaras ar ievērojamām grūtībām, izvēloties preces, kuras būtu jākontrolē. Tam būtu nepieciešama labāka sadarbība ar nozari.

Konkrēti Vasenāras vienošanās problēma ir tāda, ka nav noteikumu, kas liktu iepriekš apspriesties, ja kāda dalībvalsts gatavojas piešķirt eksporta atļauju darījumam, kurš ir principā līdzīgs citam, kas citā dalībvalstī noraidīts.

ES varētu strādāt pie tā, lai režīmus šajā ziņā pastiprinātu.

ii) Visu ES dalībvalstu dalība starptautiskajos eksporta kontroles režīmos

Pēdējās paplašināšanās laikā tikai trīs no desmit jaunajām ES dalībvalstīm bija visu starptautisko eksporta kontroles režīmu dalībvalstis. Tā bija ievērojama problēma, jo tas, ka šīs ES dalībvalstis nav attiecīgā režīma dalībvalstis, nozīmē, ka tām saskaņā ar divējāda lietojuma regulu jāveic kontrole, nepiedaloties sarunās par kontrolējamajām precēm vai par eksporta kontroles ieviešanu konkrētajā režīmā. Tām arī nav pieejama būtiski svarīga konfidenciāla informācija, piemēram, eksporta atļauju atteikumi, kurus izdevušas valstis, kas neietilpst ES, tāpat paaugstināta riska gala lietotāju saraksts – tā ir ļoti svarīga informācija, lai veiktu efektīvu kontroli valsts un ES līmenī.

2003. gada septembrī Komisijas dienesti ierosināja dalībvalstīm Padomes Politiskās un drošības komitejas atbalstītu stratēģiju, kuras mērķis saskaņā ar Saloniku rīcības plānu bija veicināt visu jauno dalībvalstu dalību visos starptautiskajos eksporta kontroles režīmos. Tā rezultātā 2004. gada maijā visas jaunās ES dalībvalstis tika uzņemtas Austrālijas grupā un Kodolmateriālu piegādātāju grupā. Tomēr tik sekmīgi nevedās ar *MTCR*, kam joprojām nav pievienojušās septiņas no ES jaunajām dalībvalstīm un Rumānija, kā arī ar Vasenāras vienošanos, kurai joprojām nav pievienojusies Kipra. Tāpēc ir svarīgi turpināt aktīvi veicināt dalību, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā nepieciešamību režīmiem paplašināties, aptverot citus lielus divējāda lietojuma tehnoloģiju piegādātājus un saglabājot efektīvas lēmumu pieņemšanas sistēmas. Vienlaikus jārod arī praktisks īstermiņa risinājums

(iespējams – pagaidu novērotāja statuss), lai jaunās ES dalībvalstis varētu piekļūt gan attiecīgajai konfidencialajai informācijai, sevišķi atteikumiem, gan tehniskajai informācijai par kontrolējamajām precēm.

iii) EK dalība režimos un ES nostāju koordinācija

Saloniku rīcības plānā un ES stratēģijā pret *WMD* izplatību aicināts padarīt ES par vadošo dalībnieku kopīgajā darbā eksporta kontroles režimos, arī veidojot koordinētas nostājas režimos un nodrošinot lielāku Komisijas iesaisti tajos. Šim nolūkam Komisijas dienesti 2003. gadā ierosināja Padomei stratēģiju, kas ir īstenota tikai daļēji. Viens no iemesliem, kāpēc Komisijai ir grūti veicināt ES nostāju koordināciju, ir tāds, ka tai nav sava pienācīga statusa tādos režimos kā *MTCR* un Vasenāras vienošanās – tas apgrūtina Komisijas spēju dot lietderīgu ieguldījumu jomās, kuras aptver divējāda lietojuma regula.

Tādēļ Komisija ierosina kopā ar dalībvalstīm izskatīt tās statusu starptautiskajos režimos, lai pirmām kārtām nodrošinātu piekļuvi *MTCR* un Vasenāras vienošanās elektroniskajām dokumentu pārvaldības sistēmām.

Komisija uzskata, ka ES nostājas koordinācija un iesaiste, kā uzsvērts ES stratēģijā pret *WMD* izplatību, ir ES politiskā prioritāte, lai varētu sekmīgi sagatavoties sanāsmēm un atvieglinātu sarunas par priekšlikumiem ar trešām valstīm, kas ir attiecīgā režīma dalībvalstis – šāda koordinācija ir izrādījusies noderīga, aizstāvot ES intereses sevišķi Austrālijas grupā, pieņemot tās vadlīnijas, kā arī *MTCR* un Vasenāras vienošanās par tādiem jautājumiem kā eksporta kontrole saistībā ar tehnoloģijām, kuras var izmantot Galileo projektam. Turpmāk jāattīsta to ES delegātu *ad hoc* tikšanās, kas piedalās starptautiskajos eksporta kontroles režimos un attiecīgajās Padomes darba grupās. Jāsaglabā un jāveicina pastiprināta sadarbība starp dažādajām kompetentajām Padomes darba grupām (*CONOP*, *CODUN*, *COTER*, Kodoljautājumi, *COARM* un Divējāda lietojuma preču darba grupa, sk. terminu glosāriju I pielikumā), lai nodrošinātu konsekvenci un efektivitāti, īstenojot ES stratēģiju pret *WMD* izplatību.

Šādi uzlabojumi arī ļautu Komisijai dot ieguldījumu regulāra dialoga veicināšanā starp ES dalībvalstīm un ES nozares pārstāvjiem, pirms režimos tiek izskatīti kontrolējamo preču saraksti, kā arī nodrošināt, lai ES piegādātāji varētu dot ieguldījumu priekšlikumos, cenšoties pielāgot režimos pieņemtos lēmumus ES piegādes un novatorisma spējai divējāda lietojuma nozarēs.

iv) Tehniskā palīdzība trešām valstīm un starptautiskā sadarbība

Komisija lieliski apzinās, ka starptautiskās sabiedrības centieni veicināt stingru valsts eksporta kontroli un padarīt to daudzpusēju ir vērsti uz to, lai novērstu trūkumus, kas radušies sakarā ar lielāku skaitu divējāda lietojuma preču piegādes avotu no valstīm, kuru eksporta kontroles politika un prakse nav visaugstākajā līmenī. ES stratēģijā pret *WMD* izplatību izteikta skaidra apņemšanās sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem stiprināt eksporta kontroles politiku un praksi Eiropas Savienībā un ārpus tās. Tajā noteikta nepieciešamība izveidot programmu palīdzībai valstīm, kam vajadzīgas tehniskas zināšanas eksporta kontroles jomā.

Vispārējo lietu un ārējo attiecību padome 2003. gada novembrī pieņēma dokumentu, kura mērķis bija iekļaut stratēģijas cīņai pret ieroču izplatību ES attiecībās ar trešām valstīm, arī nolīgumos ar tām ieviešot neizplatīšanas klauzulu. Tagad ES mērķis ir iekļaut noteikumus par neizplatīšanu visos jaunajos nolīgumos ar trešām valstīm, kā tas ir darīts ar ĀKK valstīm pārskatītajā Kotonū nolīgumā (šīs valstis ir piekritušas sadarboties ar ES cīņā pret *WMD* izplatību, piemērojot efektīvu valsts eksporta kontroles sistēmu). Nozīmīgs šīs klauzulas elements ir noteikums, ka ES partneriem jāizveido efektīva valsts eksporta kontrole pār precēm, kas saistītas ar *WMD*. Tādējādi ES šobrīd ir apņēmusies sniegt lielāku palīdzību eksporta kontrolē.

Komisija eksporta kontroles tehniskās palīdzības jomā cenšas darīt vēl vairāk. Tādēļ tā ciešā sadarbībā ar Padomes Sekretariātu (sevišķi ar Eiropas Savienības Augstā pārstāvja ārējās un drošības politikas jomā Īpašā pārstāvja biroju) un ar dalībvalstīm ir uzsākusi virkni tehniskās palīdzības pasākumu tādām valstīm kā Horvātija, Serbija, Melnkalne, Bosnija un Hercegovina, Krievijas Federācija, Ķīna, Ukraina un Apvienotie Arābu Emirāti. Šis darbs būs pamatā pastāvīgai eksporta kontroles palīdzības programmai, kas tiks finansēta ar jauno stabilitātes instrumentu laika posmā no 2007. līdz 2013. gadam.

Komisija ir apņēmusies attīstīt sadarbību ar citām trešām valstīm un galvenajiem tirdzniecības partneriem, un starptautiskām organizācijām, balstoties uz pieredzi, kas gūta jo īpaši sadarbībā ar *IAEA* (Starptautisko atomenerģijas aģentūru). Šim nolūkam tā gatavojas atvieglināt konkrētiem projektiem paredzētu eksporta kontroles pasākumu pieņemšanu, lai atvieglinātu trešu valstu dalību ES finansētos pētniecības un rūpnieciskos projektos, balstoties uz veiksmīgo pieredzi, kas gūta īpaši ar Galileo projektu.

V. Priekšlikumu ietekmes novērtējums

2005. gada septembrī tika uzsākta eksportētāju viedokļu apkopošana par regulas īstenošanu un ietekmes novērtējuma pētījums, lai novērtētu eksporta kontroles reformas dažādo iespēju sekas. Ietekmes novērtējuma pētījums, kas ietvēra aicinājumu izteikt viedokli visām ieinteresētajām personām, attiecās uz dalībvalstīm, eksportētājiem un pārvadātājiem, kā arī tirgotājiem. Rezultāti tika publiskoti 2006. gada februārī³ un tad apspriesti ar dalībvalstīm un eksportētājiem.

Tika ņemta vērā lielākā daļa ieteikumu un komentāru, ko izteica ieinteresētās nozares asociācijas, lai gan dažos aspektos šis paziņojums neietver dažus ierosinājumus, jo tie nebūtu politiski iespējami (piemēram, kardināli vienkāršot kontrolēto preču sarakstus vai valstu veikto kontroli).

Tika pārbaudītas dažādas iespējas, un no pētījumā iegūtajiem rezultātiem un no dalībvalstu un eksportētāju komentāriem Komisija paturēja labākos – rentablākos – risinājumus. Ierosinātās izmaiņas reglamentējošajā režīmā tika izskatītas iepretim nepieciešamībai līdz minimumam samazināt slogu ražotājiem un eksportētājiem, kā arī dalībvalstu administrācijām. Ietekmes novērtējums sīkāk izklāstīts paskaidrojuma rakstā Komisijas priekšlikumam grozīt un pārstrādāt Padomes Regulu (EK) Nr. 1334/2000 un šim priekšlikumam pievienotajā piezīmē.

³ Dokuments pieejams šādā tīmekļa vietnē:
http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/sectoral/industry/dualuse/pr230206_en.htm

Komisijas priekšlikums attiecībā uz **tranzīta un pārkraušanas kontroli** ļaus dalībvalstu kompetentajām iestādēm pārņemt tranzītā esošu divējāda lietojuma precī (atbilstīgi definīcijai ierosinātajā pārstrādātajā regulā), kuras galamērķis ir kāda treša valsts, tikai tad, ja dalībvalstu savāktā izlūkošanas informācija liecina par nolūku šo precī izmantot masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanai, pārkāpjot starptautiskos ieroču neizplatīšanas līgumus un vienošanās. Nav gaidāmi daudzi šādi gadījumi. Iespēja kontrolēt katru atsevišķu pārkraušanu ES iekšienē bija jāatmet, jo to nav iespējams izdarīt.

Attiecībā uz **starpniecības pakalpojumu sniegšanu** ar divējāda lietojuma precēm, ietekmes novērtējuma pētījumā tika atklātas praktiskas grūtības saistībā ar starpniecības pakalpojumu, ko veic ES fiziskas vai juridiskas personas, sistemātiskas kontroles īstenošanu (atļaušanu), kā arī tas, ka nav iespējams piemērot šādu kontroli ES pilsoņiem, kuri veic starpniecības pakalpojumu ārvalstīs. Tas lika Komisijai ierosināt veikt kontroli tikai pār darbībām, kas notiek no ES, un tajos gadījumos, kad starpnieks apzinās, ka attiecīgās preces varētu izmantot ieroču izplatīšanas nolūkos.

Ietekmes novērtējuma pētījums parādīja ieguvumu no pasākumiem, lai panāktu **lielāku pārredzamību** ES un dalībvalstu tiesību aktos.

Turklāt pētījums sniedza papildu argumentus par labu tam, lai ES līmenī turpinātu definēt un izskaidrot **Kopienas vispārējās eksporta atļaujas** un **valstu vispārējo atļauju** lietošanas nosacījumus.

Ietekmes novērtējuma pētījumā tika arī uzsvērtā nepieciešamība izveidot **papildus Kopienas vispārējās eksporta atļaujas**, lai pielāgotu ES praksi citu lielāko piegādātāju un starptautisko eksporta kontroles režīmu dalībnieku praksei. Komisija gatavojas izmantot eksportētāju priekšlikumus – iespējams, ka tas notiks, 2007. gadā izstrādājot priekšlikumus regulas I pielikuma grozījumiem (sīkāka informācija šā dokumenta V pielikumā). Iespējams kompromiss starp to, ka tiek izveidotas jaunas Kopienas eksporta atļaujas uz dažām valstīm un pastiprināta eksporta kontrole uz valstīm, kas nav režīmu dalībvalstis.

Paraugprakses pieņemšanai attiecībā uz **visaptverošu eksporta atļauju** piešķiršanu būtu vēl vairāk jāpaplašina šo atļauju izmantošana, lai izvairītos no konkurences izkropļojuma starp ES eksportētājiem.

Ietekmes novērtējuma pētījumā izcelta arī **sarakstos neiekļauto preču valsts kontroles īstenošanas saskaņošanas** pievienotā vērtība drošībā un tirdzniecībā. Eiropas Komisija ir pievērsusi dalībvalstu uzmanību tam, ka aizvien lielāka daļa atteikumu attiecas uz sarakstos neiekļautām precēm, kuras pēc definīcijas var brīvi eksportēt pārējās dalībvalstīs, izņemot gadījumus, kad šīs dalībvalstis piemēro tādu pašu galīgā izlietojuma kontroli. Pētījumā ierosināts, ka valstu muitai būtu iespējams apturēt jebkuru sarakstos neiekļauto divējāda lietojuma precī, kam piemēro valsts galīgā izlietojuma kontroli. Tas arī atklāja – neuzlabojot kontroles paziņojumu nozarei saskaņošanu un informētības palielināšanu, pastāv risks, ka no sarakstos neiekļauto preču noraidījuma būs iespējams izvairīties, eksportējot caur citu dalībvalsti.

Komitoloģijas procedūras ieviešanai vajadzētu paātrināt Regulas (EK) Nr. 1334/2000 pielikumu atjauninājumu pieņemšanu. Būs vajadzīga arī Komisijas aktīva iesaiste starptautiskajos eksporta kontroles režīmos.

ES nozare un eksportētāji no trešām valstīm varētu gūt labumu no priekšlikumiem uzsākt

sarunas ar trešām valstīm, lai vienoto tirgu neietekmētu trešu valstu reeksporta noteikumu piemērošana ES. Pēc vajadzības atkāpjoties no regulā izstrādātajiem pašreizējiem noteikumiem, ņemot vērā Galileo projekta piemēru, priekšlikumi ieviest kopēju ES lēmumu pieņemšanas procesu un, iespējams, konkrētiem projektiem pielāgotu eksporta kontroles režīmu ES izstrādātu jaunu vai paaugstināta riska divējāda lietojuma tehnoloģiju eksportam varētu nest labumu rūpnieciskajiem projektiem un pētniecības projektiem, kurus līdzfinansē EK un dalībvalstis un kas ir atvērti trešām valstīm.

Lielākā daļa paredzēto pasākumu papildus iepriekš aprakstītajiem nodrošinās labāku eksporta kontroles koordināciju un īstenošanu ES, kā arī lielāku pārredzamību. Tie veicinās līdzvērtīgus apstākļus, kas ES nozarei vajadzīgi konkurētspējas saglabāšanai. Lielākajai daļai ierosināto pasākumu būs vajadzīga labāka un atsevišķos gadījumos citāda dalībvalstu pieejamo resursu izmantošana.

Pastiprinātai dalībvalstu sadarbībai varētu būt vajadzīgi zināmi resursi dalībvalstīs, kuras ir sasniegušas visaugstāko līmeni, tādējādi stiprinot ES režīma kopējo efektivitāti. Dažām dalībvalstīm varētu būt jāuzlabo sava eksporta kontrole un jāpalielina tai piešķirtie resursi, lai tās atbilstu augstajiem efektivitātes standartiem, kā arī jāspēj apmierināt eksportētāju prasības pēc ātrākas un efektīvākas sistēmas, piemēram, ātrākai eksporta atļauju pieprasījumu izskatīšanai, ja iespējams – ar noteiktiem termiņiem, prasības pēc tādas pārvaldības, kas balstīta uz risku, nozares informēšanas, iekšējās atbilstības kontroles paplašināšanas, kā arī lielāka atbalsta nozarei, atbildot uz tās jautājumiem.

VI. Secinājumi un nākamie soli

Vispirms Padomei iespējami drīz jāpieņem vajadzīgie regulas grozījumi, kas ietverti pārstrādātā teksta priekšlikumā.

Tomēr sakarā ar to, ka eksporta kontroles uzlabošanai ne visās jomās vajadzīga normatīva rīcība, Komisija aicina Padomi arī pieņemt zināšanai visas tās jomas, kurās ir ierosinātas kādas darbības, un apstiprināt, ka jāveic konkrēti pasākumi provizoriski pieņemtā termiņā, kas pēc Komisijas ierosinājuma varētu būt 2008. gada beigas visu pasākumu ieviešanai un 2007. gada sākums Komisijas piekļuvei *WAIS un ePOC* (attiecīgi Vaseņāras vienošanās un *MTCR* elektroniskas izplatīšanas sistēmas). Komisija tāpat aicina Padomi atcerēties par dažu salīdzinošo pārskatīšanu ieteikumu īstenošanu valstīs, par ko prezidentūrai jāizstrādā regulāri ziņojumi, no kuriem nākamais plānots 2006. gada decembrī.

Nākamajā ziņojumā⁴ par regulas īstenošanu Eiropas Komisija pārskatīs regulas īstenošanu un šajā paziņojumā minētajās jomās sasniegto, kā arī norādīs tās jomas, kurās būtu vēlams veikt turpmākus pasākumus. Tā arī turpinās apspriest eksporta kontroles darbību, lai tās vairāk uzmanību pievērt nozarei kopumā, nevis katrai konkrētai eksporta atļaujai.

Pielikumi

I. Galveno divējāda lietojuma terminu un akronīmu glosārijs

II. Eiropas Kopienų Tiesas judikatūra divējāda lietojuma jomā

⁴ Ziņojums par 2000.–2004. gadu pieejams šādā tīmekļa vietnē:
http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/sectoral/industry/dualuse/legis/index_en.htm

III. Pamatinformācija par starptautiskajiem eksporta kontroles režīmiem

IV. Sīkāka informācija par Komisijas priekšlikumiem, kas minēti paziņojuma IV iedaļas a) un b) punktā

V. Ieteikumi attiecībā uz papildu Kopienas vispārējo eksporta atļauju darbības jomu

I PIELIKUMS

Galveno divējāda lietojuma terminu un akronīmu glosārijs

- **AG (Austrālijas grupa):** šis eksporta kontroles režīms nosaka vadlīnijas bioloģisko un ķīmisko divējāda lietojuma preču eksporta kontrolei un pieņem preču sarakstus, kurus katrs režīma dalībnieks politiskā līmenī apņemas iekļaut savos valsts tiesību aktos, ciktāl tas ir savietojams ar tā konstitūciju un citām tā tiesiskās un pārvaldes sistēmas īpatnībām. Tās nosaukums cēlies no Austrālijas lēmuma vadīt šo grupu. Pirmā sanāksme šai grupai, kas vēlāk kļuva pazīstama kā Austrālijas grupa, notika Briselē 1985. gada jūnijā. Pēc tam sanāksmes notikušas Parīzē, izņemot 20. gadadienas sanāksmi 2005. gadā, kas notika Sidnejā. Austrālijas grupas dalībnieku skaits, ieskaitot EK, ir pieaudzis no sākotnējiem 15 1985. gadā līdz 40⁵ šobrīd. Tīmekļa vietne: <http://www.australiagroup.net/>.
- **18. panta koordinācijas grupa:** Komisijas vadītas ekspertu sanāksmes, kuru mandāts noteikts Regulas (EK) Nr. 1334/2000 18. pantā. ES ekspertus (vienu no katras dalībvalsts) ieceļ dalībvalstīs. Grupā tiek apspriesti ar regulas īstenošanu saistīti jautājumi. Eksportētāji tajā piedalās pēc *ad hoc* principa. Kopš 2005. gada tajā var piedalīties muitas iestādes un kopš 2006. gada – tehnoloģiju speciālisti.
- **Pētniecība:** eksperimentāla vai teorētiska rakstura darbs, ko galvenokārt veic, lai iegūtu jaunas zināšanas par pamatprincipiem, parādībām vai novērotajiem faktiem, un kas nav īpaši vērsts uz konkrētu praktisku izmantojumu vai mērķi.
- **BTWC:** Konvencija par bioloģiskajiem un toksīnu ieročiem.
- **Sarakstos neminētu preču (*catch-all*) vai galīgā izlietojuma kontrole:** *ad hoc* kontrole, ko veic sarakstos neiekļautām precēm, balstoties uz eksportētāja un/vai valsts pārvaldes novērtējumu par risku saistībā ar šo preču iespējamo galīgo izlietojumu, ja tās eksportē dažiem gala lietotājiem. Šo kontroli dalībvalstis var veikt valsts līmenī ar paziņojumiem eksportētājiem (regulas 4. panta 1. līdz 3. punkts), un par to atbildīgi arī eksportētāji, kam jāziņo valsts kompetentajām iestādēm, ja viņiem ir zināms par konkrētiem darījumiem ar sarakstos neiekļautām precēm, kuru rezultātā varētu notikt masu iznīcināšanas ieroču izplatība vai kuras varētu tikt izmantotas citiem nolūkiem, kas minēti regulas 4. panta 1. līdz 5. punktā. Šādos gadījumos eksportētājiem pirms eksportēšanas jājautā valsts pārvaldes iestādēm, vai nepieciešama eksporta atļauja.
- **COARM:** ES Vispārējo lietu padomes darba grupa konvencionālo ieroču jautājumos.
- **CODUN:** ES Vispārējo lietu padomes komiteja atbrūpošanās jautājumos ANO.
- **Komitoloģija:** pieņemts Kopienas apzīmējums darbam komitejās, kurās strādā dalībvalstu pārstāvji Komisijas vadībā un kuru mērķis ir palīdzēt Komisijai, pieņemot pasākumus, ar ko īsteno Kopienas tiesību aktus un Kopienas politikas.
- **CONOP:** ES Vispārējo lietu padomes komiteja ieroču neizplatīšanas jautājumos.

⁵

ES dalībvalstis un Komisija, Amerikas Savienotās Valstis, Austrālija, Argentīna, Bulgārija, Islande, Japāna, Jaunzēlande, Kanāda, Korejas Republika, Norvēģija, Rumānija, Šveice, Turcija, Ukraina.

- **COTER:** ES Vispārējo lietu padomes darba grupa terorisma jautājumos (otrais pīlārs).
- **CWC:** Ķīmisko ieroču konvencija. Tas ir daudzpusējs līgums par ķīmisko ieroču aizliegšanu (178 puses), kas stājās spēkā 1997. gada 29. aprīlī.
- **CGEA:** Kopienas vispārējā eksporta atļauja, kas noteikta Padomes Regulā (EK) Nr. 1334/2000, lai kontrolētu divējāda lietojuma preču un tehnoloģijas eksportu, ļaujot visiem eksportētājiem, kuri ievēro regulā aprakstītos nosacījumus tās izmantošanai, eksportēt sarakstā iekļautas preces (regulas II pielikumā) uz Amerikas Savienotajām Valstīm, Austrāliju, Japānu, Jaunzēlandi, Kanādu, Norvēģiju un Šveici.
- **Divējāda lietojuma preces:** preces un tehnoloģija, kas izstrādāta civilai lietošanai, bet ko var izmantot militāros nolūkos vai masu iznīcināšanas ieroču ražošanai.
- **Galīgais izlietojums:** konkrētais veids, kā divējāda lietojuma precī var izlietot.
- **Gala lietotājs:** preces galīgais vai pēdējais lietotājs.
- **Starptautiskie eksporta kontroles režīmi:** šos režīmus izveidojušas līdzīgi domājošas valstis, lai pievērstos ieroču izplatības riskam, kad tas sāka parādīties, un lai atvieglinātu to dalībnieku atbilstību starptautisko ieroču neizplatīšanas līgumu prasībām, kas veicina starptautisko sadarbību likumīgiem un mierīgiem mērķiem. Starptautiskie režīmi ir šādi: Vasenāras vienošanās par konvencionālo ieroču un divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta kontroli, Austrālijas grupa ķīmisko un bioloģisko ieroču materiālu jautājumos, Kodolmateriālu piegādātāju grupa un Raķešu tehnoloģiju kontroles režīms. Šajos starptautiskajos eksporta kontroles režīmos lēmumi tiek pieņemti vienprātīgi pēc konsensa principa.
- **Valsts vispārējās eksporta atļaujas** izsniedz valsts iestādes un publicē valsts oficiālajā izdevumā. Tās ir derīgas visiem eksportētājiem, kas atbilst valsts tiesību aktos noteiktajām prasībām tajā dalībvalstī, kur tās tiek publicētas, un aptver vienu vai vairākas norādītas valstis, kā arī virkni valsts tiesību aktos definētu divējāda lietojuma preču.
- **Visaptverošu eksporta atļauju** piešķir vienam konkrētam eksportētājam par kādu divējāda lietojuma preču veidu vai kategoriju, un tā var būt derīga eksportam vienam vai vairākiem gala lietotājiem vienā vai vairākās norādītās trešās valstīs.
- **INP:** ietekmes novērtējuma pētījums.
- **Individuālo eksporta atļauju** piešķir vienam konkrētam eksportētājam, lai eksportētu vienam gala lietotājam trešā valstī, un tā aptver vienu vai vairākas divējāda lietojuma preces vai tehnoloģijas.
- **Preces publiskajā jomā:** divējāda lietojuma preces un tehnoloģijas, kas pieejamas bez ierobežojumiem attiecībā uz to tālāku izplatīšanu (autortiesību ierobežojumi nekavē tehnoloģiju vai programmatūras atrašanos publiskajā jomā).

- **MTCR** – Raķešu tehnoloģiju kontroles režīms: 1987. gadā izveidots eksporta kontroles režīms. Šobrīd *MTCR* ir 34 dalībvalstis⁶. *MTCR* tīmekļa vietne: <http://www.mtc.info>. *MTCR* mērķis ir ierobežot raķešu, pabeigtu raķešu sistēmu, bezpilota lidaparātu un tehnoloģijas, kas saistīta ar šīm sistēmām, kuras spēj nogādāt 500 kilogramu kravas vismaz 300 kilometru attālumā, kā arī masu iznīcināšanas ieroču nogādes sistēmu izplatību. Režīms kontrolē zināmas pabeigtas raķešu sistēmas (ietverot ballistiskās raķetes, kosmiskās nesējraķetes (*SLV*) un meteoroloģiskās raķetes) un bezpilota lidaparātu (*UAV*) sistēmas (ietverot spārnotās raķetes, bezpilota lidaparātus, *UAV* un tālvadāmus transportlīdzekļus). Partneri arī apzinās, cik svarīgi ir kontrolēt ar raķetēm saistītas tehnoloģijas nodošanu, netraucējot likumīgu tirdzniecību, un piekrist, ka nepieciešams stiprināt režīma mērķu sasniegšanu sadarbībā ar valstīm ārpus režīma.
- **NPT**: Kodolieroču neizplatīšanas līgums. *NPT* stājās spēkā 1970. gadā, tajā ir 187 puses, un tas ir viens no visplašāk pārstāvētajiem ieroču nolīgumiem pasaules vēsturē.
- **NSG**: Kodolmateriālu piegādātāju grupa – starptautisks eksporta kontroles režīms, kurā ir 45 dalībvalstis⁷ un kura mērķis ir veicināt kodolieroču neizplatīšanu, īstenojot vadlīnijas kodolmateriālu un ar tiem saistītam eksportam. *NSG* tika izveidota pēc tam, kad 1974. gadā Indijā tika uzspridzināta kodolierīce, parādot, ka mierīgiem nolūkiem nodotu kodoltehnoloģiju var izmantot ļaunprātīgi. Tīmekļa vietne: <http://www.nuclearsuppliersgroup.org>.
- **PSC**: Politiskā un drošības komiteja ir viena no VLĀAP sagatavošanas komitejām un ir būtiski svarīga KĀDP un EDAP.
- **Komisijas dienestu ziņojums par Regulas (EK) Nr. 1334/2000 īstenošanu no 2000. gadam līdz 2004. gada maijam**: šis ziņojums saskaņā ar regulas 20. pantā noteiktajiem pienākumiem ir pieejams Tirdzniecības ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/sectoral/industry/dualuse/legis/index_en.htm
- **UNSCR**: ANO Drošības padomes rezolūcija.
- **Vasenāras vienošanās** par konvencionālo ieroču un divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta kontroli ir *COCOM* pēctece. Tā sāka darboties 1996. gada septembrī. Vasenāras vienošanās šobrīd ir 40 valstis⁸. Tās tīmekļa vietne: www.wassenaar.org. Ar to ir izveidots to militāro un divējāda lietojuma preču saraksts, kuru eksports dalībvalstīm jākontrolē saskaņā ar režīma vadlīnijām un valsts tiesisko un pārvaldes sistēmu. Vasenāras vienošanās izveidota, lai veicinātu reģionālo un starptautisko drošību un stabilitāti, sekmējot pārredzamību un lielāku atbildīgumu konvencionālo ieroču un divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju nodošanā, tādējādi novēršot to destabilizējošu uzkrāšanos.

⁶ Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Argentīna, Austrālija, Austrija, Beļģija, Brazīlija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Dienvidāfrika, Francija, Grieķija, Islande, Itālija, Īrija, Japāna, Jaunzēlande, Kanāda, Korejas Republika (Dienvidkoreja), Krievijas Federācija, Luksemburga, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Somija, Spānija, Šveice, Turcija, Ukraina, Ungārija, Vācija, Zviedrija.

⁷ ES 25 dalībvalstis. Citas šādas valstis: Amerikas Savienotās Valstis, Argentīna, Austrālija, Brazīlija, Bulgārija, Dienvidāfrika, Horvātija, Japāna, Jaunzēlande, Kanāda, Koreja, Krievijas Federācija, Norvēģija, Šveice, Turcija, Ukraina.

⁸ 24 ES dalībvalstis (izņemot Kipru), Amerikas Savienotās Valstis, Argentīna, Austrālija, Bulgārija, Dienvidāfrika, Horvātija, Japāna, Jaunzēlande, Kanāda, Korejas Republika, Krievijas Federācija, Rumānija, Šveice, Turcija, Ukraina.

Vienošanās dalībvalstis ar savu valsts politiku cenšas nodrošināt, lai šo preču nodošana neveicinātu militāro spēju attīstību vai sekmēšanu, kas apdraud minētos mērķus, un lai šīs preces netiktu novirzītas militāro spēju atbalstam. Režīma dalībvalstu pārstāvji regulāri tiekas Vīnē, kur atrodas Vaseņāras vienošanās sekretariāts.

- **WMD:** masu iznīcināšanas ieroči, kas ietver kodolieročus, ķīmiskos un bioloģiskos ieročus, kā arī to nogādes līdzekļus, sevišķi raķešu tehnoloģiju.
- **WPDU:** Padomes darba grupa divējāda lietojuma preču jautājumos.

II PIELIKUMS

Eiropas Kopienų Tiesas judikatūra divējāda lietojuma jomā

Eiropas Kopienų Tiesas judikatūrā divējāda lietojuma preču jomā ir noteikts, ka noteikumi, kas ierobežo šo preču eksportu uz trešām valstīm, ietilpst kopējā tirdzniecības politikā, kā noteikts EK Līguma 133. pantā.

EKT ir sniegusi prejudiciālus nolēmumus lietā *Werner* (lieta C-70/94) un *Leifer* (lieta C-83/94).

Werner lietā (lieta C-70/94) Tiesa paziņoja, ka „pasākumu (...), kura sekas ir novērst vai ierobežot dažu produktu eksportu, nevar uzskatīt par tādu, kas neietilpst kopējās tirdzniecības politikas darbības jomā, pamatojoties uz to, ka tam ir ārpolitikas un drošības mērķi”.

Leifer lietā (lieta C-83/94) Tiesa paziņoja, ka „EK Līguma 113. pants (tagad 133. pants) jāinterpretē šādi – noteikumi, ar kuriem ierobežo divējāda lietojuma preču eksportu uz trešām valstīm, ietilpst šā panta darbības jomā un šajā jomā Kopienai ir ekskluzīva kompetence, kas tādēļ izslēdz dalībvalstu kompetenci, izņemot gadījumus, kad Kopiena piešķir tām īpašu atļauju”. Tiesa arī lēma – tas, ka „tirdzniecības pasākumam varētu būt ar tirdzniecību nesaistīti mērķi, nemaina šo pasākumu tirdzniecības raksturu”. Turklāt Tiesa paziņoja, ka tas, ka ierobežojumi attiecas uz divējāda lietojuma precēm, šo secinājumu neietekmē. Šo ražojumu raksturs nevar tos nostādīt ārpus kopējās tirdzniecības politikas darbības jomas.

III pielikums

Starptautiskie eksporta kontroles režīmi

Starptautiskie eksporta kontroles režīmi nosaka normas un vadlīnijas, lai kontrolētu kodolmateriālu, ķīmisku vielu, bioloģisku vielu un ar raķešu tehnoloģijām saistītu eksportu, kā arī konvencionālo ieroču un divējāda lietojuma tehnoloģiju eksportu. 20.gs. septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados tika izveidoti četri eksporta kontroles režīmi, kas ļāva to dalībniekiem piedalīties starptautiskajā tirdzniecībā, vienlaikus ievērojot pienākumu sekmēt starptautisko sadarbību leģitīmiem mērķiem. Tie ir šādi: Kodolmateriālu piegādātāju grupa (*NSG*) un Zangera kodolmateriālu komiteja, Austrālijas grupa (*AG*) attiecībā uz ķīmiskajām un bioloģiskajām divējāda lietojuma precēm, Raķešu tehnoloģijas kontroles režīms (*MTCR*) attiecībā uz raķešu tehnoloģijām un Vasenāras vienošanās attiecībā uz divējāda lietojuma precēm, kas saistītas ar konvencionālajiem ieročiem. Šajos režīmos tika izstrādāti kontrolējamo preču visaptveroši saraksti, jo tikai vienā starptautiskajā ieroču neizplatīšanas līgumā (Ķīmisko ieroču konvencijā) ir uzskaitītas kontrolējamās divējāda lietojuma preces un tehnoloģijas, bet pārējos līgumos vai vienošanās (Konvencija par bioloģiskajiem un toksīnu ieročiem, Kodolieroču neizplatīšanas līgums, Hāgas rīcības kodekss raķešu jomā) nav uzskaitītas divējāda lietojuma tehnoloģijas, ko var izmantot *WMD* galīgajam izlietojumam.

Kopš 2001. gada 11. septembra teroristu uzbrukumiem šo režīmu sākotnējie mandāti, kuru mērķis bija novērst iespēju valstīm iegūt divējāda lietojuma preces *WMD* un konvencionālo ieroču ražošanai, ir pielāgoti, lai novērstu arī to, ka (masveida vai konvencionāliem) teroristu uzbrukumiem izmantojamas divējāda lietojuma preces var iegūt arī grupējumi, kuri nav valstis.

Draudi par masveida teroristu uzbrukumiem, izmantojot *WMD*, ir palielinājuši darba slodzi starptautiskajos eksporta kontroles režīmos (īpaši Austrālijas grupā), lai pielāgotu režīmu kritērijus un vadlīnijas konkrētajiem draudiem.

Izņemot Vasenāras vienošanos, starptautiskajiem režīmiem nav tehniskā sekretariāta, kas organizētu sanāksmes. Izņemot Austrālijas grupu, visiem režīmiem priekšsēdētājs mainās katru gadu. Starptautiskajiem režīmiem ir viena plenārsēde gadā. Šajā sanāksmē, kurā sapulcējas katra režīma dalībnieka delegāciju vadītāji, tiek lemts par visiem galvenajiem jautājumiem, piemēram, jaunu dalībnieku uzņemšanu, pārmaiņām sarakstos, esošo vadlīniju grozīšanu, saziņu ar trešām valstīm. Pēc sanāksmes tiek pieņemts paziņojums presei. Visos jautājumos lēmumus pieņem vienprātīgi. Dalībnieki var izteikt priekšlikumus jebkurā jomā, uz kuru attiecas režīma mandāts.

Plenārsēžu sagatavošanas darbu veic tehnisko ekspertu grupas. Šajās grupās parasti ir 3 veidu eksperti: tehniskie eksperti, kas sagatavo kontroles sarakstus, muitas un ieviešanas amatpersonas, kā arī atļauju izdošanas amatpersonas; tie apmainās ar praksi un jaunāko informāciju tādās sevišķās jomās kā ieroču izplatīšana, terorisms un *WMD* ieguve.

Visas 25 ES dalībvalstis ir Austrālijas grupas un Kodolmateriālu piegādātāju grupas dalībnieces, bet Kipra vēl nav Vasenāras vienošanās dalībniece. Septiņas jaunās dalībvalstis (Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Slovākija un Slovēnija) vēl nav *MTCR* dalībvalstis, un tāpat arī Rumānija (pievienošanās procesā ES). Eiropas Komisijai ir dalībnieka statuss Austrālijas grupā un novērotāja statuss *NSG*, bet tai nav nekāda statusa *MTCR* un Vasenāras vienošanās, lai gan kopš Saloniku rīcības plāna pieņemšanas tā var piedalīties sanāksmēs kopā

ar Padomes Sekretariātu kā daļa no ES prezidentūras delegācijas.

Jāatzīmē, ka šajā paziņojumā minētā **Ķīmisko ieroču konvencija** nav tāds pats starptautisks eksporta kontroles režīms kā aprakstītie 4 režīmi. Būtiska atšķirība ir tāda, ka tā ir daudzpusējs līgums (178 puses), kurš stājās spēkā 1997. gada 29. aprīlī un kurā ir gan pārbaūžu noteikumi, gan to veikšanas mehānisms, lai pārbaudītu tā dalībvalstu atbilstību, un tajā ir uzskaitītas preces, tostarp divējāda lietojuma preces, kā tirdzniecība jākontrolē. Tas ir vienīgais starptautiskais ieroču neizplatīšanas līgums, kurā ir šādi preču saraksti.

IV PIELIKUMS

Sīkāka informācija par Komisijas priekšlikumiem, kas minēti paziņojuma IV iedaļas a) un b) punktā

a) Pašreizējās regulas grozījumu priekšlikumi.

Regulas grozīšanai izteikti šādi priekšlikumi:

- ieviesta noteikta kontrole pār divējāda lietojuma precēm, kas atrodas tranzītā ES;
- divējāda lietojuma preču starpniecības darījumu kontrole, ja ir iemesli uzskatīt, ka pastāv saistība ar kādu *WMD* programmu;
- padarīta skaidrāka un atjaunināta kontrole pār tehnoloģijas nemateriālu nodošanu, ietverot tehniskas palīdzības sniegšanu;
- ieviesti daži nelieli pielāgojumi saistībā ar valsts kontroles piemērošanu regulā neuzskaitītām precēm, lai uzlabotu kontroles efektivitāti un pārredzamību, īstenošanu tomēr atstājot ar paraugpraksi;
- attiecībā uz vispārējām eksporta atļaujām – izskaidroti Kopienas vispārējās eksporta atļaujas izmantošanas nosacījumi (prasība paziņot) un valsts vispārējās eksporta atļaujas izmantošanas nosacījumi, kā arī visaptverošu atļauju piešķiršanas kritēriji;
- priekšlikumi, kā uzlabot informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un ar Komisiju un nodrošināt, lai atļauju noraidīšana kādā dalībvalstī tiktu pienācīgi ņemta vērā pārējās dalībvalstīs;
- ieviesti noteikumi par attiecībām ar trešām valstīm, saskaņā ar kuriem ar trešām valstīm var veikt sarunas, lai uzlabotu eksporta kontroles noteikumu darbības koordināciju un atvieglinātu šīs kontroles savstarpēju atzīšanu;
- ieviestas procedūras regulas pielikumu grozījumu un regulas īstenošanas pasākumu ātrākai pieņemšanai (komitoloģijas procedūra);
- informācijas par atteikumiem un citas informācijas elektroniskas apmaiņas iespējama ieviešana un atteikumu paziņošanas uzlabošana;
- ES iekšējā kontrole aizstāta ar iepriekšējas paziņošanas un izsekojamības sistēmu ES;
- paredzēts, ka dalībvalstīm jāpieņem provizorisks termiņš eksporta atļauju izskatīšanai, kā arī termiņš, kuros jāapstrādā atļaujas izsniedzozo iestāžu iesniegti informācijas pieprasījumi par valsts kontroles piemērošanu;
- ieviesta atsauce uz kriminālsodiem, kas jāpieņem par visnopietnākajiem regulas pārkāpumiem saskaņā ar dalībvalstu ziņoto praksi.

b) Jomas, kurās varētu izstrādāt vadlīnijas/paraugpraksi.

Vadlīnijas un paraugprakse ir kārtība, kā īstenot konkrētus regulas noteikumus, kuru varētu sagatavot eksperti Koordinācijas grupā un par kuru varētu vienoties Padomes Divējāda lietojuma darba grupā. Tā nebūtu juridiski saistoša, bet noteiktu standartus eksporta kontroles piemērošanai. Atsevišķos gadījumos šīs vadlīnijas būtu starptautisko režīmu vadlīniju pielāgošana, ņemot vērā ES īpatnības, sevišķi vienoto tirgu un ES kopējās robežas. Dažos gadījumos šīs vadlīnijas un paraugpraksi var publiskot, lai tās varētu izmantot eksportētāji, lai gan citos gadījumos to īpatnības varētu likt tās saglabāt attiecīgajās pārvaldes iestādēs kā iekšēju atsaucē dokumentu. Vadlīnijas un paraugpraksi varētu izstrādāt, piemēram, šādās jomās:

- kontroles pār tehnoloģijas nemateriālu nodošanu, ietverot tehniskas palīdzības sniegšanu, īstenošana un ieviešana;
- kontroles pār sarakstos neuzskaitītām precēm (*catch all*) dažu aspektu īstenošana ar mērķi uzlabot informācijas plūsmu starp dalībvalstīm un ierobežot kādas dalībvalsts piemērotas kontroles apiešanas iespējas, eksportējot caur citām dalībvalstīm;
- riska novērtējuma uzlabošana, ietverot iespējamus elementus kopējai riska analīzei un ieviešanai, kā paredzēts Padomes Regulā (EK) Nr. 648/2005 par ar drošību saistītiem grozījumiem muitas kodeksā un tās īstenošanas noteikumos, kas jāpieņem līdz 2006. gada beigām;
- visaptverošu eksporta atļauju īstenošana (darbības joma, izmantošanas nosacījumi un kā pārbaudīt atbilstību);
- elementi, ko izmanto eksporta atļauju pieteikumu novērtēšanā, ietverot eksportētāja spēju atbilst noteikumiem, iesniedzamos dokumentus un gala lietotāju sertifikātus;
- termiņu noteikšana, lemjot par eksporta atļauju pieteikumiem;
- iekšējās atbilstības programmas.

V PIELIKUMS

Ieteikumi attiecībā uz jaunām Kopienas vispārējām eksporta atļaujām

Ierosināta jaunu Kopienas vispārējo eksporta atļauju darbības joma:

- daži ķīmiskie produkti, uz kuriem attiecas Ķīmisko ieroču konvencija, varētu saņemt jaunu tirdzniecības atvieglojumu uz virkni šīs konvencijas dalībvalstu, kas nav uzskaitītas regulas II pielikumā (kurā definēta Kopienas vispārējā eksporta atļauja);
- neliela daudzuma/vērtības sūtījumi un paraugi;
- Vasenāras vienošanās precēm, kam nepiemīt riska pakāpe, varētu izveidot jaunu Kopienas atļauju, kuru piemērotu dažām valstīm, kas ir Vasenāras vienošanās dalībnieces un nav uzskaitītas regulas II pielikumā (kurā definēta Kopienas vispārējā eksporta atļauja);
- jaunajā Kopienas vispārējā eksporta atļaujā būs īstenošanas noteikumi, kas būs pamatoti uz noteikumiem priekšlikumā grozīt Kopienas vispārējo eksporta atļauju un uz noteikumiem, kuri patlaban ir spēkā dalībvalstīs, kas šobrīd ir pieņēmušas valsts vispārējās eksporta atļaujas, kuras pēc to darbības jomas un galamērķa būtībā ir līdzīgas.